

**MENADŽMENT DOGAĐAJA ZABAVNOG KARAKTERA
PRIMENOM EMBOK MODELA
MANAGEMENT OF ENTERTAINING EVENTS USING THE EMBOK MODEL**

Kristina Madacki, *Fakultet tehničkih nauka, Novi Sad*

**MENADŽMENT DOGAĐAJA – PROJEKTNİ
MENADŽMENT**

Kratak sadržaj – U radu se istražuje mogućnost primene EMBOK metodologije pri menadžmentu događaja zabavnog karaktera. Da li se metodologija može primeniti, pod kojim uslovima i u kojoj meri, pitanja su koja su postavljena i odgovori predstavljeni u ovom radu. Jedno od značajnih i uvek prisutnih pitanja je identifikacija aspekata unapređenja manifestacija ovog tipa, što je u radu i predstavljeno.

Ključne reči: Menadžment događaja, EMBOK model, organizacija događaja, evaluacija događaja.

Abstract – The Master's thesis explores the potential application of the EMBOK methodology in managing entertainment events. The study raises questions about whether the methodology can be applied, under what conditions, and to what extent, with answers provided throughout the thesis. A key and consistently relevant question is the identification of areas for improvement in events of this type, which is also addressed in the study.

Keywords: Event Management, EMBOK Model, Event Organization, Event Evaluation

1. UVOD

Ovaj master rad bavi se tematikom menadžmenta događaja, sa posebnim fokusom na manifestacije zabavnog karaktera. U prvom delu rada pruža se teorijski pregled menadžmenta događaja, kako bi se bolje razumelo šta ova naučna disciplina obuhvata i na koji način se primenjuje u praksi. Zatim, u drugom poglavlju, na osnovu EMBOK metodologije, izrađen je istraživački rad na temu otvaranja manifestacije "Ledena šuma" za sezonu 2023/24. Nakon toga sledi analiza rezultata ankete koja prikazuje povratne informacije učesnika manifestacije, čime se ispituje zadovoljstvo posetilaca i identifikuju potencijalni prostori za unapređenje.

“Događaj je iskustvo, pažljivo osmišljen da utiče na osobu koja prisustvuje. Aktivnosti, okruženje i slojevi multisenzornih efekata integrisani su u dizajn događaja koji se postavlja i precizno i ugrađeno koreografisano”. (Rutherford & Goldblatt, 2004)

U želji da se da istraživački doprinos na zadatu temu, postavljene su dve hipoteze:

Hipoteza 1: Za organizaciju događaja zabavnog karaktera je moguće koristiti EMBOK metodologiju

Hipoteza 2: Događaji zabavnog karaktera zahtevaju stalna unapređenja.

2. MENADŽMENT DOGAĐAJA

Jedna od mogobrojnih definicija događaja, kaže da je to dešavanje koje se odvija u određeno vreme i na određenom mestu i kao takav on predstavlja specijalni set okolnosti. Adekvatna reč za ovaj pojam, u engleskom jeziku je event. Ta reč se može definisati na sledeći način: Događaj je planirana i organizovana prilika, a akcenat treba staviti na organizaciju kao ključnu karakteristiku.

Događaji se dešavaju sa određenom namerom, imaju određeni cilj i poseban značaj za naručioca odnosno organizatora. Pojam javnog okupljanja označava događaje kojima upravljaju profesionalci koji obično okupljaju ljude s nekim ciljem. (Goldblatt, 2011) Uz pomoć njih učesnici zadovoljavaju nesvakidašnje potrebe i sa sigurnošću se može reći da ima vremensku odrednicu.

Upravljanje događajima možemo definisati kao proces ili kontinuiranu aktivnost kojom se događaji planiraju, pripremaju i realizuju, a koje sprovode menadžeri događaja. Menadžment događaja obuhvata odlučivanje, planiranje, organizovanje, kontrolu, vođenje, ostvarivanje ciljeva, rukovođenje, motivisanje, itd. A, u užem smislu, funkcije savremenog menadžmenta obuhvataju planiranje, organizovanje, vođenje i kontrolu.

Svrha događaja

Svrha događaja je da ostvari specifične ciljeve organizatora kroz okupljanje ljudi u određenom vremenu i prostoru, pružajući im priliku za interakciju, razmenu informacija, iskustava ili zabave. Događaji mogu služiti kao platforma za edukaciju, promociju, umrežavanje, proslavu ili prikupljanje sredstava, a njihov uspeh zavisi od jasnog definisanja ciljeva i pažljivog planiranja i realizacije.

Težište prve svrhe je na informisanju, dok je kod druge to zabava. Iako je glavni smisao većine događaja ostvariti dobit, ipak postoje i ona kojima to nije cilj. (Gajić, 2021)

“Događaji su skupovi ograničenog trajanja, određeni mestom, vremenom održavanja, učesnicima i motivima i ciljevima okupljanja”. (Jovanović, 2023)

NAPOMENA:

Ovaj rad proistekao je iz master rada čiji mentor je bio profesor dr Nenad Simeunović.

Metodologije u menadžmentu događaja

PRINCE2 (Projects in Controlled Environments) je metodologija za upravljanje projektima koja se temelji na jasno definisanoj strukturi i principima koji omogućavaju precizno planiranje, upravljanje i kontrolu projekata. Razvijena u Velikoj Britaniji, PRINCE2 se koristi globalno zbog svog univerzalnog pristupa, prilagodljivog različitim industrijama i projektima bilo koje veličine i kompleksnosti. Jedna od ključnih karakteristika PRINCE2 metodologije je naglasak na poslovnoj opravdanosti projekta. To znači da projekat mora imati jasno definisane ciljeve i koristi za organizaciju, i da se te koristi moraju kontinuirano pratiti i evaluirati tokom celog trajanja projekta. Svaka faza projekta u PRINCE2 metodologiji mora biti podržana čvrstim poslovnim razlozima, što pomaže u eliminisanju nepotrebnih troškova i osiguravanju da projekat ostane u skladu sa širim ciljevima organizacije.

Još jedna specifičnost PRINCE2-a jeste stroga kontrola odgovornosti. U ovoj metodologiji jasno se definišu uloge i odgovornosti svih članova tima, od sponzora projekta do svakog pojedinačnog učesnika. To stvara transparentnost i olakšava donošenje odluka jer je svaki korak jasno dokumentovan i lako je pratiti ko je odgovoran za koji deo posla. (AXELOS, 2017)

Lean Event Management primenjuje Lean principe na organizaciju i upravljanje događajima, sa ciljem maksimizacije vrednosti i minimizacije rasipanja resursa. U osnovi, Lean pristup se fokusira na identifikaciju aktivnosti koje dodaju vrednost i eliminaciju onih koje ne doprinose konačnom cilju, što vodi efikasnijem upravljanju događajem, boljoj isporuci iskustva učesnicima, i smanjenju troškova. Jedan od ključnih aspekata Lean Event Management-a je pažljivo planiranje svakog koraka događaja. To uključuje definisanje jasnih ciljeva, kao i praćenje svih aktivnosti kako bi se osiguralo da se vreme, resursi i energija troše na one procese koji direktno doprinose uspehu događaja. Na primer, tokom planiranja događaja mogu se identifikovati nepotrebne aktivnosti, poput dupliranja zadataka ili prekomerne logistike, koje ne doprinose vrednosti i mogu se eliminisati ili optimizovati. U Lean pristupu, važnu ulogu ima koncept Kaizen, pri čemu se svaki događaj analizira i vrednuje nakon završetka kako bi se identifikovale mogućnosti za poboljšanja u budućim projektima. Takođe, Lean podstiče stalnu saradnju i komunikaciju između svih članova tima, što omogućava brzo rešavanje problema i poboljšava kvalitet svakog elementa događaja. (Schaffer & Mazzurco, 2016)

Six Sigma je metodologija koja se fokusira na poboljšanje kvaliteta procesa smanjenjem varijacija i eliminisanjem grešaka. Razvijena u kompaniji Motorola 1980-ih, a popularizovana kroz General Electric, Six Sigma koristi podatke i statističke alate za analizu i optimizaciju poslovnih procesa, sa ciljem postizanja gotovo savršene efikasnosti – gde se težina daje na smanjenje grešaka na nivo od samo 3,4 defekta na milion prilika. Six Sigma ima snažan fokus na zadovoljstvo korisnika, jer poboljšanje kvaliteta i smanjenje grešaka direktno vodi ka boljem iskustvu krajnjeg korisnika. Time se postiže dugoročno poboljšanje u reputaciji kompanije, lojalnosti klijenata i finansijskim rezultatima, jer se smanjuju troškovi povezani

sa greškama i neefikasnim procesima. Zahvaljujući svojoj strukturiranoj prirodi i zasnovanosti na podacima, Six Sigma je postala jedna od najpopularnijih metoda za unapređenje poslovanja u različitim industrijama – od proizvodnje do usluga, zdravstva, pa čak i administrativnih procesa. (Pande & Holpp, 2001)

EMBOK (Event Management Body of Knowledge) je okvir razvijen s ciljem pružanja sveobuhvatnog seta smernica, procesa i standarda specifičnih za menadžment događaja. Dok PMBOK pruža opšte principe upravljanja projektima, EMBOK se fokusira isključivo na događaje, prepoznajući jedinstvene aspekte planiranja i realizacije manifestacija. Ovaj okvir obuhvata sve faze organizacije događaja, od konceptualizacije do evaluacije, omogućavajući menadžerima događaja da sistematski pristupe svakom segmentu procesa.

Jedna od ključnih karakteristika EMBOK-a je njegova prilagodljivost različitim tipovima događaja – bilo da je reč o korporativnim okupljanjima, festivalima, sportskim manifestacijama ili kulturnim događajima. EMBOK strukturise menadžment događaja kroz pet domena: administrativni procesi, dizajn, marketing, operacije i rizici, pri čemu se svaki domen detaljno analizira kako bi se osigurala uspešna realizacija događaja. (Bowdin et al., 2006)

Osim toga, EMBOK naglašava važnost ne samo logistike i organizacionih zadataka, već i iskustva učesnika. Upravo zbog toga, ovaj okvir uključuje dimenzije koje se bave kreativnim i emocionalnim aspektima događaja, kako bi posetioци imali nezaboravno iskustvo. EMBOK takođe pomaže menadžerima da postignu balans između budžeta, vremena i resursa, osiguravajući da svaki događaj bude uspešan i isplativ. (Silvers & O'Toole, 2020)

Primena i prednosti EMBOK-a

EMBOK se može koristiti za različite vrste događaja, uključujući konferencije, izložbe, festivale, sportske događaje i mnoge druge. Cilj je da se obezbedi standardizovan pristup koji može biti prilagođen specifičnim potrebama svakog događaja. Prednosti EMBOK-a su sledeće:

- Standardizacija- Pruža zajednički jezik i okvir za profesionalce u industriji događaja.
- Fleksibilnost- Može se prilagoditi različitim vrstama događaja i kulturnim kontekstima.
- Obrazovanje- Koristi se kao osnov za obrazovne programe i profesionalni razvoj u oblasti upravljanja događajima.

Prvi korak u korišćenju EMBOK-a je definisanje ciljeva i svrhe događaja. Ovo uključuje identifikaciju ciljne publike, određivanje budžeta i postavljanje jasnih ciljeva koje događaj treba da postigne. Na primer, ako organizujete konferenciju, važno je znati koliko učesnika očekujete, koji su ključni govornici i koje teme će biti pokrivene.

Nakon definisanja ciljeva, prelazi se na planiranje i dizajn događaja. Ovo uključuje izbor lokacije, određivanje datuma i vremena, kao i kreiranje detaljnog plana aktivnosti. U ovoj fazi se takođe razmatraju logistički

aspekti kao što su transport, smeštaj i tehnička podrška. Na primer, za muzički festival, potrebno je obezbediti adekvatnu opremu za zvuk i svetlo, kao i prostor za izvođače i publiku.

Treća faza je implementacija i koordinacija. Ovo je trenutak kada se svi planovi sprovode u delo. U ovoj fazi je ključno imati tim koji će pratiti sve aspekte događaja i rešavati eventualne probleme u hodu. Na primer, tokom sportskog događaja, tim za koordinaciju će biti zadužen za raspored takmičenja, sigurnost učesnika i komunikaciju sa medijima.

Poslednja faza je evaluacija i zatvaranje događaja. Nakon završetka događaja, važno je analizirati njegov uspeh u odnosu na postavljene ciljeve. Ovo uključuje prikupljanje povratnih informacija od učesnika, analizu finansijskih rezultata i identifikaciju oblasti za poboljšanje. Na primer, nakon poslovne konferencije, možete sprovesti anketu među učesnicima kako biste saznali njihovo mišljenje o organizaciji i sadržaju događaja.

Korišćenjem EMBOK-a, organizatori događaja mogu osigurati da svaki aspekt bude pažljivo planiran i efikasno sproveden, što doprinosi ukupnom uspehu događaja.

3. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

U ovom radu, studija slučaja koja se istražuje je ceremonija otvaranja manifestacije „Ledena šuma“, s ciljem da se utvrdi mogućnost primene EMBOK metodologije na događaj zabavnog karaktera. Kroz analizu ove studije slučaja, prikazano je da se EMBOK metoda može uspešno koristiti kao okvir za organizaciju manifestacija, omogućavajući sistematičan pristup svim aspektima planiranja i realizacije događaja.

Nakon istraživačkog pregleda primene EMBOK metodologije, sprovedeno je dodatno istraživanje putem ankete kako bi se prikupili podaci o iskustvima i zadovoljstvu posetilaca.

Istraživanje koje je sprovedeno putem ankete sa 90 učesnika imalo je za cilj da pruži uvid u ključna pitanja vezana za manifestaciju „Ledena šuma“. Ova analiza omogućila je dublje razumevanje stavova posetilaca o nedostacima u organizaciji, njihovom trenutnom zadovoljstvu, kao i preporukama za potencijalna unapređenja i aspekte koje bi trebalo sačuvati.

Rezultati su jasno ukazali na potrebu za inovacijama u okviru manifestacije, s obzirom na to da kontinuirano osmišljavanje novih sadržaja igra ključnu ulogu u povećanju interesovanja i privlačnosti događaja. Na osnovu dobijenih informacija razvijen je konkretan predlog za unapređenje, koji se fokusira na uvođenje nove atrakcije u vidu sankališta za decu, smeštenog u blizini klizališta. Ova dodatna sadržina ne samo da bi obogatila iskustvo posetilaca, već bi i zadovoljila očekivanja ispitanika, čime bi se doprinelo sveukupnom uspehu manifestacije.

4. DISKUSIJA

Tokom planiranja događaja zabavnog karaktera, EMBOK model jeste odličan okvir koji daje smernice za razmišljanje i planiranje svih aspekata. S obzirom na to da

se EMBOK model odnosi na sve vrste događaja, potrebno je da bude dovoljno širok kako bi obuhvatio mnoge specifičnosti svih tih različitih kategorija događaja.

U okviru svakog od ovih domena, sprovedena je detaljna analiza kako se manifestacija „Ledena šuma“ organizuje kroz konkretne klase koje pripadaju svakom domenu. Što podrazumeva, u domenu administracije, fokus je stavljen na proceduralne aspekte kao što su planiranje budžeta za dan otvaranja manifestacije, upravljanje resursima, organizaciona šema, upravljanje nabavkama i upravljanje stejkholderima. U domenu dizajna, analiza obuhvata estetske i funkcionalne aspekte događaja, kao što su raspored prostora, dekoracije i tema. Domen marketinga istražuje strategije promocije manifestacije, uključujući ciljne grupe, kanale komunikacije i marketinšku kampanju. Organizacija se bavi praktičnim aspektima samog događaja, kao što su logistika, menadžment učesća i učesnika, upravljanje infrastrukturuom, upravljanje informacijama na događaju, koordinacija timova i vremenski okviri. Konačno, domen rizika analizira potencijalne prepreke i izazove koji mogu nastati tokom organizacije i realizacije događaja, kao i strategije za upravljanje tim rizicima.

Važno je napomenuti da izbor domena i klasa kroz koje se analizira događaj nije fiksni i može se prilagođavati u zavisnosti od specifičnih karakteristika manifestacije koja se organizuje. Ova fleksibilnost omogućava primenu EMBOK metodologije na različite tipove događaja.

Kroz istraživački rad, koji se fokusira na primenu EMBOK modela na manifestaciju zabavnog karaktera, konstatuje se da je analiza studije slučaja „Ledena šuma“ potvrdila prvu hipotezu: „Za organizaciju događaja zabavnog karaktera je moguće koristiti EMBOK metodologiju“. Ova saznanja mogu pomoći budućim organizatorima da efikasnije planiraju i sprovode događaje, oslanjajući se na dokazane metodološke pristupe.

Na osnovu istraživanja sprovedenog putem ankete, u kojem je učestvovalo 90 ispitanika, ostvaren je cilj da se odgovori na ključna pitanja vezana za manifestaciju „Ledena šuma“. Istraživanje je omogućilo analizu stavova posetilaca o nedostacima u organizaciji događaja, njihovom zadovoljstvu trenutnim stanjem, kao i predlozima za potencijalna unapređenja i aspekte koje bi trebalo zadržati. Rezultati ankete pokazali su da manifestacija „Ledena šuma“ zahteva unapređenje kroz inovacije. U savremenom svetu organizacije događaja zabavnog karaktera, kontinuirano osmišljavanje novih sadržaja od suštinskog je značaja. Ovo ne samo da povećava interesovanje, već i podstiče veću posećenost i potražnju. Na osnovu prikupljenih rezultata, razvijen je predlog projekta za unapređenje manifestacije, koji se odnosi na dodavanje nove atrakcije pored klizališta. Ideja je osmišljena da se postavi sankalište za decu koje bi bilo smešteno u blizini klizališta, čime bi se obogatilo sadržaj događaja. Ova inovacija ne bi samo unapredila doživljaj posetilaca, već bi i ispunila očekivanja ispitanika koji su učestvovali u anketi.

Na kraju, dolazimo do zaključka da su rezultati ankete potvrdili drugu hipotezu, koja glasi: „Događaji zabavnog karaktera zahtevaju stalna unapređenja“. Ova saznanja

naglašavaju potrebu za kontinuiranim inovacijama u organizaciji događaja kako bi se održala konkurentnost i zadovoljstvo posetilaca.

5. ZAKLJUČAK

Ovaj master rad podržava fokus na istraživanju menadžment događaja zabavnog karaktera. Spomenut fokus prikazan je na primeru otvaranja manifestacije "Ledena šuma" za sezonu 2023/24. Korišćenjem EMBOK metodologije, rad pruža sveobuhvatan okvir za planiranje, organizaciju i evaluaciju događaja.

Kroz teorijski pregled menadžmenta događaja i primenu EMBOK modela, identifikovani su ključni aspekti uspešne organizacije, uključujući administrativne procese, dizajn, marketing, operacije i upravljanje rizicima.

Analiza rezultata ankete o zadovoljstvu posetilaca ukazala je na potrebu za stalnim unapređenjima i inovacijama kako bi se povećalo interesovanje i zadovoljstvo posetilaca. Rezultati istraživanja potvrđuju da je EMBOK metodologija primenjiva na organizaciju događaja zabavnog karaktera i da takvi događaji zahtevaju stalna unapređenja.

Predloženo je uvođenje nove atrakcije, sankališta za decu, kao konkretan korak ka unapređenju manifestacije. Ova inovacija ima za cilj obogaćivanje iskustva posetilaca i povećanje ukupnog uspeha događaja.

Kao pravci budućeg istraživanja, predlaže se dalja analiza i eventualno proširenje ili modifikacija metodologije specifično prilagođene događajima zabavnog karaktera.

6. LITERATURA

- AXELOS. (2017). *Maning Successful projects with PRINCE2*. TSO (The Stationery Office).
- Bowdin, G., Allen, J., O'Toole, W., Harris, R., & McDonnel, I. (2006). *Events management* (2nd Edition). Elsevier BV, Oxford.
- Schaffer, R., & Mazzurco, M. (2016). *Lean Thinking Brief Event Scoping Guide*. Oregon State Univerity, USA.
- Gajić, T. (2021). *MENADŽMENT DOGAĐAJA*. Visoka poslovna škola strukovnih studija, Novi sad.
- Goldblatt, J. (2011). *Sprecial events new generation*. In *Library of Congress Cataloging-in-Publication Data* (6th edition). John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.
- Jovanović, S. V. (2023). *Menadžment specijalnih događaja i brendiranje*. Visoka Škola Modernog Biznisa, Beograd.
- Pande, P., & Holpp, L. (2001). *WHAT IS SIX SIGMA?* McGraw-Hill, New York.
- Rutherford, S. J., & Goldblatt, J. (2004). *Professional Event Coordination*. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, New Jersey.
- Silvers, J., & O'Toole, W. (2020). *Event Management Body of Knowledge*. ELSEVIER, Oxford.

Kratka biografija:

Kristina Maadacki rođena je u Novom Sadu 2000. god. Master rad na Fakultetu tehničkih nauka iz oblasti Projektnog menadžmenta - Menadžment događaja - odbranila je 2024.god. Kontakt: krismadacki00@gmail.com